

Hij zit nog op het Sint-Lodewijkscollege wanneer hij het tijdschrift *Stella* sticht. Later wordt hij secretaris van *La Jeune Belgique*. Tijdens zijn jeugdjaren zou hij de bezieler zijn van een groot aantal tijdschriften die, hoe kort hen bestaan soms ook moge zijn geweest, toch een zekere bekendheid genieten : *L'Art Jeune*, *Le coq rouge* (1895), *Livre d'Art*, dat hij samen met Paul FORT? die nu ook zijn vriend zou worden, uitgeeft, *Les Tablettes* (met Mecislas GOLDBERG), en vooral *Antée*, een tijdschrift dat na *La Wallonie* erin zou slagen - een eerder zeldzaam iets - om hoewel niet in Frankrijk uitgegeven toch iets meer dan regionale belangstelling op te wekken. Wij vinden er inderdaad inzendingen ondertekend door André GIDE? Anna de NOAILLES, KLINGSOR, Remy de GOURMONT, Francis CARCO en Franz HELLENS. Hij geraakt eveneens bevriend met Jules ROMAINS en zet zich samen met hem in voor de vredesbeweging.

Zijn activiteit op het literaire vlak weet hij te combineren met eigen produktie. Zo verschijnt in 1910 zijn eerste bundel *La planète*; waar het modernisme hoogtij viert. In 1906 komt *Le pain quotidien*, een exotisch en autobiografisch werk. Daarna verlaat VANDEPUTTE België om gedurende een vijftiental jaren aan journalistiek te doen en voordrachten en colleges te houden in Amerikaanse universiteiten.

Hij keert pas in 1922 in België terug en laat dan een fantazierijk en poëtisch werk verschijnen : *Dictionnaire, ajoutez-y un adjectif en -ique*. Hij verblijft ook regelmatig in Frankrijk met name te Parijs waar hij ingeburgerd is in de kunstenaarsmiddens van Montparnasse. Maar zijn verplaatsingen zijn ook winstgevend, zo zou hij meer in het bijzonder optreden als tussenpersoon voor Franse kunstliefhebbers die werken van SPILLIAERT willen kopen. Hij wil het oeuvre van de schilder beter leren kennen en er worden inderdaad met name in oktober 1913 verschillende doeken van hem in Parijs verkocht. Hij nodigt ook de schilder en zijn echtgenote uit om in de lente van het jaar 1923 te verblijven in zijn huis te Saint-Jacques-les-Moulières aan de Azurenkust.

In 1927 komen dan *L'autre vie* en *L'oeil éclairé*, die worden beschouwd als de werken van rijpere leeftijd. In dezelfde periode verschijnt ook, door toedoen van Michel de GHELDERODE en Firmin CUYPERS, een keuze uit het prozawerk onder de titel *Henri Vandeputte et les lettres* (1926), een uitgave van *La Flandre littéraire*. Andere teksten van hem worden samengebundeld in *Anthologie des poètes belges d'esprit nouveau*, een bloemlezing waar VANDEPUTTE als voorloper wordt voorgesteld. Daarnaast heeft hij ook nog een reeks kritische essays over SPILLIAERT laten verschijnen in *Le Centaure* 1922, *Le Disque vert* en *La Nervie* (1922-1925). Als directeur van het Kursaal van Oostende zou VANDEPUTTE ook tussen 1925 en 1931 tentoonstellingen organiseren die aan de schilder zijn gewijd.

DE VERGETEN ZEESTRIJDERS 1914-1918 (4)

door François COOPMAN

Alhoewel het nu duidelijk werd dat ook de vissersschepen vissende aan de westkust van het Verenigd Koninkrijk (1) het doel werden van de Kriegsmarine nam de Britse Admiraliteit geen effectieve maatregelen om de vissersvloot te beschermen. Er waren onvoldoende patroelje vaartuigen en gelet op de grote behoefte aan kanonnières en

geschut aan het Westenfront was het bewapenen van de vissersschepen onmogelijk.

Na het zinken van de *S.S. Lusitania* (2) op 7 mei 1915 door de U20 in het zicht van Kinsale (zuid Ierland) en onder druk van de Amerikaanse diplomatie hadden de Duitse onderzeeboten hun optreden tegen koopvaardijsschepen aanzienlijk gematigd. Doch de produktie van nieuwe onderzeeboten werd opgedreven en ook de onderzeebootflotielje "*Flandern*" opgericht op 28 maart 1915, met zijn beide zeehavens Oostende en Zeebrugge, kreeg versterking.

Op 29 november 1915 vervoegde de Duitse onderzeeboot UC 46 (3) onder het bevel van luitenant MOECKE de flotielje "*Flandern*". Reeds op 5 december vertrok de UC 46 voor zijn eerste oorlogsopdracht en legde mijnen (4) (minenveld 168a) in de omgeving van Flamborough Head alsook tussen Flamborough Head en Humber aan de zuidoost kust van Engeland. Hij vervoegde zijn thuishaven op 9 december. Op 12 december voer de UC 46 op nieuw uit, legde een mijnenveld en na enkele dagen was die opdracht ook volbracht. Op 19 december verliet hij opnieuw zijn thuishaven en op 21 december zonk hij de Noorse *S.S. Modig* en legde ook mijnen (minenveld 168b). Op 22 december legde hij mijnen (minenveld 180a) vóór Darthmouth en op 24 december strooide hij nog enkele van zijne explosieve eieren uit vóór Swansea, Zuid Wales (minenveld 180g). Weihnachtsabend werd waarschijnlijk uitbundig gevierd op de zeebodem van het Kanaal van Bristol maar op 26 december was de bemanning van de UC 46 opnieuw paraat voor hun oorlogsopdrachten.

De Oostendse stoomtreiler 0.126 *Neptune* (5) had ook, toen de Duitse troepen in 1914 Oostende naderden, tezamen met de andere treilers van de rederij *H.P. Aspeslagh* (6) een toevlucht gezocht en gevonden in Milford Haven, Zuid Wales. De 0.126 was op 26 december 1916 uitgevaren toen het noodlot hem in het zicht van de UC 46 bracht, een ontmoeting die voor de 0.126 haar einde betekende. Het verloop van deze noodlottige ontmoeting werd door de heer CLAESSENS A., Waterschout in Milford Haven, als volgt overgemaakt aan de heer BULTINCK, inspekteur bij het Beheer van het Zeewezen (vertaald uit het Frans)

Milford Haven 27 december 1917

Mijnheer de Inspekteur,

Ik heb de eer U mede te delen dat de stoomtreiler "*Neptune*" 0.126, gisteren omstreeks 11.45 u, werd aangevallen op ongeveer 25 mijl S.W.t.W. van St. Annsheid (51°41'N - 5°10'W) door een Duitse onderzeeboot.

De bemanning kreeg juist de tijd om hun reddingsboot uit te zetten en over te stappen. Vier bemanningsleden werden verplicht in te schepen aan boord van de onderzeeboot terwijl twee Duitse officieren, in het bezit van twee bommen, zich aan boord van de 0.126 begaven en de twee explosieve ladingen achterlieten in het ruim van de treiler.

Vervolgens doorzochten zij het vaartuig en ontvreemden het oliegoed, een verrekijker, de Belgische driekleur en de barometer. Nadat de linten van de explosieven werden ontstoken verlieten beide Duitsers de 0.126. De explosieven kwamen echter niet tot ontploffing en met vier kanonschoten werd de "*Neptune*" in de grond geboord. De Duitsers hadden ook alle boordpapieren ontvreemd

uitgenomen de monsterrol die in het bezit was van de kapitein van de treiler.

Een Brits zeilschip die op ongeveer vijf mijl ten N.O. zeilde onderging hetzelfde lot.

De bemanning van de 0.126 werd tezamen met de vier bemanningsleden van de Britse schoener omstreeks 16.00 uur opgepikt door een patroelje vaartuig, allen werden deze morgen om 08.30 u ontscheept in Milford Haven. De bemanning van de 0.126 bestond uit zes (sic) man, zij hebben hun volledige zeeuitrusting verloren.

getekend A. CLAESSENS

Op dezelfde dag liep het Franse zeilschip *St. Louis* op een mijn gelegd vóór Swansea (minenfeld 180b). Op zijn terugreis naar zijn thuishaven bracht de UC46 nog de Griekse *S.S. Sapho* en de Zweedse *S.S. Goase Bridge* tot zinken. Doch ook de dagen van de UC46 waren, geteld. Op 25 januari 1917 begon hij aan zijn laatste rooftocht ! Hij kelderde nog een vijftal vaartuigen maar op 8 februari werd de UC46 tot zinken gebracht door de Britse destroyer *Liberty*. Hij zonk met man en muis in het Nauw van Kales op 51°07'N - 1°38'E.

De bemanning van de 0.126 was als volgt samengesteld.

NAAM	FUNCTIE	VADER	MOEDER	OUDERDOM	ADRES
ZONNEKEYN Louis	schipper	Florimont	CLEMME Celine	Oostende 37 jaar	Starbuck Rd. 49
ASPESLAGH Jacques	stuurman	Jacques	RYCKEMAN Louise	Oostende 45 jaar	Marble Hall 13
CORVELEYN Victor	visscher	Joseph	BRUMEESCH Jeanne	Oostende 47 jaar	Priory Rd. 74
LABBEKE Eugeen	visscher	Antoine	NIERYNCK Léonie	Oostende 29 jaar	Warvick Rd. 12
VAN ACKER Charles	visscher	Louis	BURKE Marie	Oostende 40 jaar	Brooke Avenue 2
VAN ACKER Léon	visscher	Louis	BURKE Marie	Oostende 29 jaar	Albion str. 33
VAN SIELEGHEM Louis	machinest	Charles	KETERS Pauline	Bredene 36 jaar	Observa- tory C.
TORREBORRE Vincent	stoker	Jean	MESTDAGH Louise	Oudenburg 42 jaar	Robert str. 3
DEPAEP Léon	stoker	Leopold	HUYS Mathilde	Bredene 45 jaar	George str. 10
GESELLES Jules	hulp stoker	Pierre	DECEUNINCK Rosalie	Blanken- berge 38 j	Priory Rd. 6
DEWITTE Eugene	hulp stoker	David	TIMMERMAN Pauline	Vlissinge 18 jaar	?

NOTA'S

1. Aan de Oostkust had de Kriegsmarine reeds lelijk huisgehouden in de Engelse visserijvloot. Eind augustus 1914 werden 15 vaartuigen gezonken, de bemanningen werden overgebracht naar Wilhelmshaven en behandeld als krijgsgevangenen.
2. 1.201 burgers, waaronder 144 Amerikanen lieten hierbij het leven. De torpedering van de Lusitania werd aanzien als één van de brutaalste oorlogsmisdaden. Toen in de jaren '70 bepaalde archieven werden vrij gegeven kwamen nieuwe elementen aan het licht waaruit men kon besluiten dat de Britse Admiraliteit schuldig was aan opmerkelijke tekortkomingen met betrekking tot de veiligheid van de Lusitania.
3. De UC46 was een dubbelwandige onderzeeboot-kustmijnlegger, had 18 zeemijnen aan boord, 3 torpedobuizen met 7 torpedo's alsook een 8,8 cm kanon. Dit type had een waterverplaatsing van 420 ton en een lengte van 51 meter. De bemanning bestond uit 3 officieren en 23 manschappen.
4. Alle mijnevelden, gelegd in de kustwateren werden zorgvuldig op kaart gezet en aangeduid door een cijfer eventueel gevolgd door een letter.
5. De 0.126 was gebouwd in 1901 met een tonnemaat van 70 T netto. Deze stoomtreiler werd door de bekende kunstschilder Henri CASSIERS op doek gezet. Op de voorgrond van de schilderij ziet men de 0.126 aan de kaai in het eerste handelsdok terwijl vislossers zijn vangst uit het visruim halen. Op de achtergrond de "Pilotage" in de volksmond "'t Marretiem". Beschadigd door de Duitse Luftwaffe in de meidagen van 1940 werd dit opmerkelijk gebouw, in vlaamse renaissancestijl, onlangs door Oostendse bulldosers met de grond gelijk gemaakt. Oostende schijnt een hekel te hebben aan architectonische schoonheden !
6. De rederij "Aspeslag" had in 1915 zes stoomtreilers in de vaart, nl. 0.126 "Neptune", 0.127 "Numitor", 0.128 "Nautilus", 0.141 "Narval", 0.143 "Neree" en de 0.144 "Naiada". Allen, uitgenomen de 0.126, werden in maart 1916 opgeëist door de Britse Admiraliteit.

BRONNEN

1. "Half klaar onder water". W. Hubatsch.
2. "Lusitania". C. Colin.
3. "La Marine Impériale Allemande sur la côte Belge 1914-18". L. Petitjean.
4. "The German submarine war 1914-18". R. Gibson.
5. Monsterrol van de 0.126.
6. Rijksarchief Brugge.

BEZOEKT ONZE THEMATENTOONSTELLING

PORSELEIN UIT DE OOSTENDSE HUISKAMER 1800 - 1950

Museum open elke zaterdag van 10 u. tot 12 u. en van 15 u. tot 17 u.